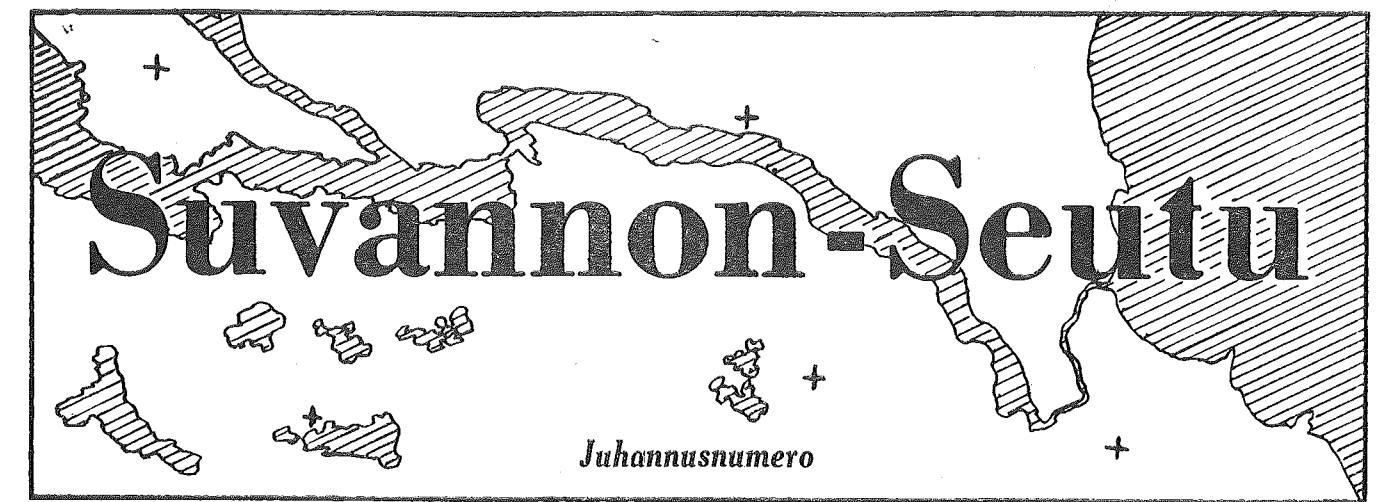

N:o 3 KESÄKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1962

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Haparaisten ja Ylä-Suvantolaisten yhdistetty joukkue esittää Uhtuan kattrilla Sakkolan pitäjä-juhlassa 5. 8. 62 Lempäälässä.

Sakkolalainen nuorisoseuratyö uusilla asuinsijoilla

Kirj. H. Uosukainen.

Tämän lehden palstoilla on joskus ollut uutisia sakkolalaisten nuorisoseurojen kokoksista, retkisistä, näytelmistä ym. Paljon useamminkin toivoisi näkevänsä kuvia ja selostuksia nuorisoseurojen toiminnasta tämän Suvannon Seudun palstoilla. Uutiset Kiviniemen, Petäjäjärven, Ylä-Suvannon, Sakkolan Kk:n, Haparaisten ja Lapinlahden nuorisoseurojen toiminnas-

ta herättävät entisen kotiseudun muistoja, meissä siellä mukana olleissa. Näiden nuorisoseurojen nykyisen toiminnan tarkoituksena on ollut perinteiden vaaliminen, heimohengen säilyttäminen sekä hyvän ihmisen ja kunnan kansalaisen kasvattaminen, mitkä viimeainitut tehtävät ovat alusta alkaen kuuluneet nuorisoseuratyöhön.

Kerron tässä lyhyesti seurojen toiminnasta:

Haparaisten nuorisoseura on rakentanut Kuljuun oman talon. Toiminta on ollut monipuolista. Näytelmät, tanhut, voimistelu, opintokerhotyö, kilpailut, juhlat ja osallistuminen Etelä-Karjalan nuorisoseuran ja Vuoksen—Muolaan ns. piirin juhliin ja kilpailuihin on ollut runsasta. Kalevan nuor-

ten toiminta on saatu hyvään alkuun. Seuran esimiehenä on tälläkertaa Martti Kekki ja pitkäaikaisena sihteerinä rouva Martta Pajari. Vielä kun mainitsen nimet: Viskarit, Kekit, Kalloset, Leppäset, Nuorat, Hoppoaset, Käpit ja Sööderit, niin voin sanoa, että vastuu seuran toiminnasta on ollut heidän.

Kiviniemen nuorisoseuran esimiehenä on tälläerää Iivari Karpnämäki ja sihteerinä Asta Valkonen. Seura on pitänyt 50 ja 60 vuotisjuhlat, järjestänyt kaksi kertaa Sakkolan pitäjäjuhlan Viialassa, harjoittanut näytelmiä: Opri, Lemun rannalla ja Maailman paras mamma, osallistunut maakuntajuhliin, kursseille, koukusiin ym.

Petäjärven nuorisoseuran esimiehenä on Kauko Virolainen ja seura vaalii perinteitä järjestäen joka toinen kesä Petäjäjärvi-juhlan, milloin vanhojen häitten merkeissä, tahi muun juhlan merkeissä kokoontuen. Mainittakoon, että tämän kesän aikana Petäjärven nuorisoseura kokoontuu 60-vuotisjuhlaansa.

Ylä-Suvannon nuorisoseuran esimiehenä on nyt Yrjö Pekkanen. Seura on kokoontunut talven aikana kerran viikossa Kelhon koululle harjoittamaan tanhuja ja osallistuu Mikkelissä pidettävään Etelä-karjalaisten maakuntajuhlaan. Sakkola-juhlan järjestelyihin Lempäälässä on seura ottanut osaa. Opintokerhotyö ja erilaisten tilaisuuksien järjestäminen on kuulunut ohjelmaan. Kuismat, Riikokset, Koiraset, Kinnarit, Naskalit, Jousrinne, Etu-Aho ja Rautaneva ovat nimiä, jotka tulevat mieleen tämän seuran nykytoiminnan yhteydessä.

Sakkolan Kk. nuorisoseuran esimiehenä on Risto Jääskeläinen. Seuran toiminta on tälläkertaa käytännöllisten asiain hoitoa. Sakkola-juhlan järjestelystä Pirkkalassa on seura aina kantanut

Juhannuskokkoja Petäjärvellä vuonna 1895

Juhannusviikko oli meille piikkopöksyisille paimenpojille kiireistä aikaa. Jo viikkoa ennen Juhannusta oli joku aikamies tuonut Haasunnin aholle neljä valtavan pitkää, lähelle kymmenmetristä hoikkaa ja suoraa petäjää, joiden latvaan oli jätetty hauskat latvatupsut. Ne olivat rakennettavan suurokokon "sääret". Suuret pojat kaivoivat sitten ahoon neljä ahdasta kuoppaa noin metrin päähän toisistaan neliön muotoon. Pari aikamiestä nostivat nuo kokon sääret näihin kuoppiin pystyyn ja täyttivät kuopat tiiviisti. En muista missä vaiheessa säärien latvat sidot-

vastuun. Iltama ja yleistä muuta toimintaa on seuralla jonkinverran ollut. Toivottavasti toiminta edelleen elpyy, kunhan löytyy innostavaa johtoa.

Lapinlahden ns:n uskollisena esimiehenä on edelleen Albin Kallonen. Seura on järjestänyt 50 ja 60 v. juhlan Punkalaitumella, osallistunut Sakkola-juhlan järjestelyyn, piirin ja keskusseuran juhliin, sekä vaalinut monella tavoin oman kylän perinteitä. Kalloset, Naskalit, Pappiset, Pärssiset ja Lemmetyt edelleen ovat seuratoiminnassa mukana Lapinlahden nuorisoseurassa.

Kaikki tämä edellä kerrottu seurojen toiminta on rohkaisevaa. Historiaan on siirtynyt monta arvokasta juhlatilaisuutta kotiseutuperinteeseen. Hyvät harrastukset ovat koonneet kerho- ym. iltoihin kymmeniä nuoria ent. sakkolalaisia vuosien aikana. Sakkola-juhlien järjestelyssä on näistä nuoren polven kansalaisista ollut apua. Järjestötyöhön on heille tullut totumus ja vastuuntunto kehittynyt.

Hyvää jatkoa ja menestystä edelleen sakkolalaiseen nuorisoseuratyöhön.

tiin yhteen, mutta sidotut ne vaan olivat valmiissa kokossa, niin että koko rakennelma kapeni juuresta latvaan päin. Kun sääret olivat paikallaan alkoi pikkupoikien hikin homma: piti toimittaa metsästä joltakin hakkuulta pitkiä oksia ja latvuksia kokkopaikalle. Otettiin oksan paksumpi pää kainaloon ja vedettiin perässään usein pitkäkhön taipaleen takaa. Varttuneemmat pojat sitten katkoivat niistä sopivan pituisia karahkoja ja latoivat niitä säärien sisäpuolelle niin että muodostui neljä harvaa seinäntapaista. Siitä alkoi nousta niinkuin nelisnurkainen torni. Sivujen väliin ahdettiin kaikenlaista joutopuuta, mitä keräiltiin kartanomailta ja raahattiin metsästä, kuten lahoavia aidaksia, vanhojen kattojen hylkypäreitä, potkimalla kaatoivat lahokantoja j.n.e. Suurkokko kasvoi kasvamistaan. Kun sen seinissä oli käden ja jalan terän mentävät raot, pystyivät pojat kiipimään yhä ylemmäs ja ylemmäs, lopuksi ihan latvaan saakka. Kun poikia asettui eri korkeuksille, kulivat kokon sisustytteet maasta lähtien aina pojalta pojalle, kunnes ylimmäinen poika sijoitti ne rakennelman sisään. Latvaosaan asetettiin komea käärrö tuohta tai joskus teräpotti. Kun säärikokko oli valmis, kelpasi sitä ihailla ja näkyikin se ihan Ryhmän puolelle saakka.

Me pienet pojat rakensimme vielä kolme neljä matalaa säärikokkoa suuren kokon ympärille. Ne olivat vain tuollaisia parin kolmen metrin korkuisia. Ja sitten tuotiin metsästä vielä kuivuneita havuja hirmumäärä ja niistä kasattiin valtavan suuri läjä jonkun matkan päähän säärikoista: se oli "havukokko". Eikä ne aattoillan valmistelut vielä siihenkään loppuneet. Käytiin Huuhassa hakemassa tuohta, ja tuohinau-

Vapaa kansanvalistustyö ja sen kehitys Sakkolassa

Kirj. E. Leinonen

(Jatkoa edell. numeroon).

Eteenpäin oli mentävä, toimintaa oli tehostettava. Kansanvalistusseuran seuraava toimenpide oli

hoista pujoteltiin "tilleroita", tuollaisia paksun kiekon muotoisia veikkotimia, joiden keskelle jätettiin reikä keppiä varten. Tillero naulatettiin noin metrin pituisen ohuen kepin päähän.

Kun sitten Juhannusaattoiltana kylän väki, nuoret varsinkin, oli siistiytyneenä kokoontunut kokkopaikalle, kiipesi joku isoista pojista sytyttämään suurokokon latvassa olevat sytykkeet ja pienet pojat virittivät omat kokkonsa palamaan. Sitten pelimanni Koiranen viritteli "viijooninsa" ja alkoi päästellä vuorotellen polkkaa, sotissia tai masurkkaa ja nuoret sekä vanhat pääsivät pyörähtelemään. Suuri säärikokko kestikin palaa tuntikaupalla, kuinka monta tuntia — sitä tuskin kukaan tuli tarkkailleeksi. Vasta kun kokko mataloitui lähelle maaemon pintaa sytyttivät pikkupojat "tilleronsa" ja alkoivat kirmata pitkässä rivissä keppien nenissä palavia soittejaan heilutellen aikuisten joukkoa kiertäen. Siinä oli riemukasta juhannustunnelmaa! Kun nuoret olivat tanssineet hyvään hieken ja vanhempia alkoi nukkua, tuikattiin tuli suureen havukokkoon. Siitä nousikin mahtava liekkipatsas Luojan korkeuksia kohti kiitokseksi kaikkinaisesta hyvästä sekä rukoukseksi hyvän vuodentulon puolesta.

Taitavat nuo vanhan hyvän ajan "Seärkokkojuhannukset" nykyisenä aikana elää vain vanhojen Kannakselaisten muistelemina.

Arvi Karvonen

lukutupien ja kiertävien lainakirjastojen perustaminen maaseutukyliin. Suurempiin kyliin järjestettiin tuollainen lukutupa, jonka isännän kanssa sovittiin, että kun KVS tilaa hänen taloonsa sanoma-, aikakaus- ja kuvalehtiä, niin hän antaa naapureiden käydä niitä iltaisin lukemassa. Samoin myöskin sovittiin niiden pienten lainakirjastojen hoitamisesta talon isäntien kanssa, joita Kansanvalistusseura kylään toimitti. Isännältä luvan saatua tilattiin kohta lehtiä taloon, sellaisia kuin Kyläkirjaston Kuvalehti, Juttutupa, pilalehti Tuulispää ja aikakauslehdet Pyrkijä ja Kylväjä. Lainakirjastot sisälsivät isänmaallishenkistä kirjallisuutta ja oli ne määrätyn ajan kuluttua vaihdettava naapurikyläkunnan kanssa. Lukuhalu, etenkin nuorisossa oli vilkasta, sillä aika oli kriittinen ja lehtiä taloihin tuli oma-alotteisesti vähän — 1—2 vuosikertaa suuriinkin kyliin. Sitten K:n valistusseuran kehoituksesta, paikallisen väestön avustamana järjestettiin suuria kansanjuhlia. Niitä oli tietääkseni ainakin kolme Sakkolan kunnan alueella: Petäjärven Hovin-saaressa, Kiviniemen linnalla ja Räihärannan koululla, sen välittömässä läheisyydessä olleella Heikkosen aholla.

Onneksi Sakkolassa oli silloin jo vähän vanhemmankin väen keskuudessa sellaisia valistuneita kansalaisia, jotka tuntien ajan vakavuuden olivat näissä puuhissa mukana. Mainitsen muutamia heistä: Ruununvallon puolella olivat: Yrjö Leinonen, Matti Varvas ja Filemon Lamppu, Kiviniemessä: Pekka Puhakka, Eemil Männikkö

ja Eemil Koppanen, Petäjärvellä: Albert Karvonen ja Simo Karvonen, Vilakkalassa: Mikko Viskari ja Mikko Repo. Sakkolassa oli siihen aikaan kunnan lääkärinä innokas kansanvalistus- ja nuorisoseuramies Iivari Levison, joka oli mm. perustanut jo Sakkolan torvisoittokunnan, joka kauniilla soitollaan teki juhlitodella juhla- viksi. Innokas urheilumieskin hän oli, sekä vannoutunut sortovallan vastustaja. Urheilumuodoista uinti ja ampuminen olivat hänen mielihalujensa. Joskus hän ja Tauno Berner järjestivät juhlissa pojille ampumakilpailuja, vaikka ne silloin eivät juuri olleet luvallisia- kaan.

Nämä edellämainitut kansanjuhlat saivat aina verrattain hyvän yleisömenestyksen, sillä ohjelman arvokkuuden takasivat viipurilaiset puhujat ja runonlausujat. Oli pa Kiviniemen linnan kansanjuhlassa itse Karjalan runokuningas J. H. Erkko esittämässä tilaisuuteen kirjoittamansa juhlarunon.

Bobrikov kiristi otettaan Suomen autonomisten erikoisoikeuksien tuhoamiseksi. Santarmistoa lisättiin ja ne sanomalehdet, jotka kirjoittelivat näitä uusia venäläistyttämistoimia vastaan, lakkautettiin, joko määrääjäksi, tahi ainaseksikin. Viipurin Sanomat, mikä oli jo aikaisemmin supistettu vain kahtena päivänä viikossa ilmestyväksi, lakkautettiin kokonaan ja sen päätoimittaja tohtori Lyly sai määräyksen poistua maasta. Nyt alkoi Suomessa nk. passiivinen vastarintaliike, joka laillisten toimenpiteiden avulla levitti laajoihin kansankerroksiin kansallistuntoa ja isänmaallista mieltä.

Santeri Alkio oli perustanut nuorisoseuraliikkeen ja Matti Helenius-Seppälä ym. raittiusliikkeen. Työväen sivistystason kohottamiseksi perusti intomielinen Matti Kurikka Suomen työväenliikkeen. Tämä sortovallan aikui- nen työväenliike toimi täysin kansallisella pohjalla ja sen toiminnan kärki oli suunnattu venäläistyttämisyarkimyksiä vastaan.

Tällainen oli tilanne varsinaisen vapaaehtoisen ja järjestäytyneen kansansivistystyön alkaessa.

Vuosisadan lopulla perustettiin Viipuriin Etelä-Karjalan Nuorisoseura niminen keskusseura, koko lääninä varten, johon paikalliset perustettavat seuravat jäseninä yhtyä toiminnan tiivistämiseksi.

Sakkolan kolme suurinta ja loppuun asti verrattain toimintakykyistä nuorisoseuraa starttasi melkein samanaikaisesti taipa- leelle.

Sakkolan—Petäjärven nuorisoseura oli ensimmäinen, sillä se perustettiin jo vuotena 1899. Tohtori Levison oli jo vuosikaudet tehnyt alustavaa työtä. Toimikauden alussa oli heillä jo valmiina torvi- soitokunta, voimisteluseura ja mies-kvartetti. Mukaan liittyi kohta oppikoulusivistyksen omaavaa nuorisoa ja näin työ lähti reip- paasti alulle. Alkutoiminta tapah- tui tosin epävirallisesti, sillä sään- tönsä seura sai vahvistetuksi vas- ta vuotena 1902.

Kiviniemen nuorisoseuran toi- minta alkoi v. 1901. Sillä oli liik- keelle lähtiessään myös verrattain pätevä johto, mihin kuuluivat: Pekka Puhakka, Paavo Vuorinen, E. J. Koppanen, Eemil Männikkö ja Aleks Naskali. Edullinen, kes- keinen sijoituspaikka antoi sen toiminnalle hyvät mahdollisuudet. Kiviniemen vanha linna koskimai- semassa oli kesäisin erinomainen juhlapaikka. Kiviniemen nuorisoseura sai Sakkolan seuroista en- simmäisenä oman talon. Kerron tässä vielä lyhyesti talon raken-

nuspuiden hankinnasta. Kun ko- kouksessa tuli päätös talon raken- tamisesta, niin se valtuutti E. J. Koppasen ja P. Puhakan pyytä- mään puuavustusta Pölläkkälän sahoilta. Valtuutetut menivät Hag- man O.Y:n silloisen isännöitsijän Huovilan puheille ja kainosti esi- tivät, että kun yhtiöllä on Saaje- joen suussa nostettuna hukkutuk- keja, niin voisiko yhtiö luovuttaa niistä jonkinverran avustuksena Kiviniemen nuorisoseuran talon rakennuspuiksi? Huovila mietti hetkisen, sanoi sitten: »Ei niistä mitään taloa saa sellaisista puista, mitkä eivät ole pinnalla pysyneet. Meillä on ostettuna Röykkylän kankaalla ensitalven kaatoa var- ten metsiä, minä annan piiripääl- likölle määräyksen, että leimaa sieltä seinähirsiksi sopivia puita niin paljon kuin sitä taloa varten tarvitsette. Sanon vielä teille, että se talo on tehtävä hyvä ja kyllä kait tuo naapurisaha antaa teille siihen taloon tarvittavat laudat, kun me kerran seinähirret annam- me.»

Laudat tulivat siltä naapurisa- halta. Näin Kiviniemen ns:n talon puutavaran hankinta ratkesi ker- ralla ja kivuttomasti. Hyvä talos- ta tulikin sen ajan mittapuulla ar- vioiden ja toiminta oli vilkasta. Sitten, kun sotilaskasarmi tuli lä- histölle, seuran toiminta laimeni ja talokin pääsi rappeutumaan niin, että olisi vaatinut perusteel- lisen remontin.

Noisniemen nuorisoseura syntyi myöskin 1901. Sen alku oli ikään- kuin jatkoa siellä pari talvikaut- ta toimineelle kotikoulutyölle. Al- kuvuosina sen jäsenistöön kuului melkoisesti varttuneenpaakin vä- keä. Tällä kulmalla oli nuorisosta jo melkoinen osa kansakoulun käyneitä, sillä Räihärannan koulu oli toinen järjestyksessä Sakkolan Kirkonkylän koulun jälkeen ja alkoi toimintansa v. 1881. Joita- kin nuorisosta oli jo kansanopis- ton käyneitä ja seuran perustamis-

vuonnakin oli muutamia Kannel- järven kansanopistossa. Seuran perustamispöytäkirja oli tällainen.

Pöytäkirja tehty Noisniemen nuorisoseuran perustavassa ko- kouksessa Räihänrannalla Elias Käpin talossa joulukuun 1 päivä- nä v. 1901.

1 §.

Kun kokous katsoi tähän yllä- mainittuun tarkoitukseen olevansa täydellinen, niin valittiin tähän kokoukseen puheenjohtajaksi yksi- mielisesti Yrjö Leinonen Tikan- saarelta.

2 §.

Noisniemen nuorisoseura päätti liittyä Etelä-Karjalan n.s:raan pai- kallisosastona. Sääntöjä laatimaan ja niille vahvistusta hankkimaan valittiin Yrjö Leinonen.

3 §.

Mainitun seuran esimieheksi va- littiin yksimielisesti Yrjö Leino- nen ja johtokunnan jäseniksi Vil- helm Käppi, Manu Kiuru, Tahvo Käppi, Tuomas Meskanen, Vilhelm Karvanen, Topias Heikkonen, Pekka Meskanen, Mikko Heikko- nen, Olga Komonen, Anna M. Kauranen ja Maria Karonen.

Kokouksen puolesta

Yrjö Leinonen.

Yrjö Leinonen oli vielä perus- tamassa Viiksanlahden ja Haider- maan nuorisoseuroja, jotka sitten yhtyivät myöhemmin: Ylä-Suvan- non nuorisoseuraksi.

Nämä Sakkolan ensimmäiset nuorisoseurat, joista tuonnempa- na on mainittu alkoivat nopeasti toimintansa ja ripeällä vauhdilla, keskusseuran niittä tukiessa lähet- tämällä juhliin päteviä puhujia ja esitelmöitsijöitä. Mainitsen heistä erikoisesti kaksi: Mikko Uotisen ja Aapo Nuoran. Nämä miehet pys- tyivät puhumaan ja tekivät sen innolla ja antaumuksella.

Alkuaikoina sai nuorisoseuralii- ke ankaraa vastustusta vanhoillis- ten uskonnollisten piirien taholta. Väite oli, että nuorisoseurat tur- melevat nuorison, ja viettelevät

Arvi Karvonen:

Lapsuusvuosieni Petäjärvi

I.

Kirkonkirjat osoittavat minun syntyneen Mikon päivänä Petäjärven Voutilassa Vilhelm Karvasen ja vai- monsa Annan (o.s. Lamppu) poika- na 29. 9. 1888. Naapurit ja muutkin kyläläiset tunsivat minut nimillä "Voutila Arvit" tai "Vouvi Arvit". Isoisäni (äijäni) oli ollut arvoltaan siltavouti, myöhemmin varanimis-

sen pois kirkon piiristä halpa- arvoisilla huvitustempuillaan. Kir- kon saarnatuolistu kuultiin usein tänlaista selitystä ja uskonnolliset kyläpiirit sitä tiukasti myötälivä. Sakkolankin vanhat rovastit maa- lasivat pahoja henkiä seinälle saarnoissaan, puhuessaan nuorison villitsemisestä ja syntiin johda- tuksesta. Pastori Vikman oli tässä suhteessa poikkeus ja kaukonäköi- sempi. Eräskin rovasti rippikoulu- pojille pitäessään koulun lopetta- jaispuhetta sanoi lopuksi: »Nimen- omaan teitä varoiton, älkää menkö sinne Hovinsaareen.»

Pastori Vikman kävi Hovinsaa- ressa itsekin ohjelmaa seuraamas- sa ja piti joskus puheenkin nuo- risoseurajuhlissa, kun häntä oli siihen vartavasten pyydetty. Vik- man oli silti ankara kirkonmies ja piti sydämiin käyppiä saarnoja, mutta hän käsitti, että ajan hen- ki vaatii nuorisolta siksi laajaa katsantokantaa, että sen on ulotut- tava kirkon aidan ulkopuolellekin. Varsinkin juuri silloin kun ulko- nainen uhka oli kansan yllä, oli turvauduttava kansallisesti val- veutuneeseen ja tervehenkiseen nuorisoon.

Kansanvalistustyö oli saanut edellä kerrotulla tavalla alkunsa. Se kehittyi, vahvistui ja toi toi- votuja tuloksia.

Siksi kai syntymäkotiani sa- nottiin Voutilaksi. Seitsenvuotiaana, syksyllä 1895 minut vietiin setäni, kirkkoherra Aleksander Karvasen pappilaan Inkerinmaalle, Venjoen 1. Slavjankan kirkonkylään. Siellä kä- vin sikäläisen kansakoulun I:sen luokan. Kun isäni juuri sinä vuo- denvaihteena muutti emintimäni ja nuoremman veljeni Erkin kanssa Käkisalmen kaupunkiin, saatteli pas- torisetä minut kesäkuun alussa 1896 Leimu-tammallaan "Juhanseän-Ma- tin" tekemissä kieseissä Petäjärven kautta Käkisalmeen saakka. Kuiten- kin olin vielä sen jälkeenkin monet kesäkaudet Petäjärvellä, enimmäk- seen Ryhmän puolella kylää saman- ikäisen enoni Aleksanteri Lampun leikkitoiverina. Syntymäkotini Vou- tilaan tuli isännäksi nuorempi se- täni Albert Karvanen. Vuoden 1906 suuren nimenmuuton yhteydessä isäni ja molemmat setäni muuttivat (perheineen) sukunimensä Karvo- seksi.

Edellä oleva johdanto vain sen takia, että lukijat osapuilleen tie- täisivät kuka tässä muistelee yli kuudenkymmenen vuoden takaista Petäjärven kylää.

Muistissani väikkyvä yleisnäkymä syntymäkylästäni ei kovinkaan pal- jon poikkea myöhempien aikojen Petäjärven maisemista. Kylähän on kautta aikojen ollut selvästi kaksi- osainen: Kylänpuoli ja Ryhmä. Näi- den välissä oli laaja, idästä län- teenpäin laajeneva, useiden kilomet- rien pituinen niittylaakso, jonka keskellä virtasi itä—länsi suunnassa keväisin vahvasti tulviva Piustin jo- ki. Tämä aikoinaan Vuoksen las- kun yhteydessä muodostunut joen- poikanen oli Ryhmän ja Kylänpuo- len niittyjen välisenä rajana. Koko

tuo valtava alue oli lapsuusaikanani miltei kauttaaltaan ojittamaton, luonnoheinää antava ja niin pehmeä- pintainen, ettei heinänteossa voitu ensinkään käyttää hevosen apua. Viikatteilla niitetty ja karheita kään- nellen kuivatettu heinä pantiin saa- toille ja nämä kannettiin sapilailla latojen eteen, mistä sitten vilkoilla ja puisilla heinähangoilta mätettiin latoihin. Näillä niityillä muistan mo- nin paikoin olleen "hylläjä", niin pehmeitä kohtia, että maanpinta painoi huomattavasti joka askeleella. — Kokonaisuutena tuo mahtava "latomeri" oli komea katseltava, kun sitä kotitanhuvilta silmäili.

Asumukset sekä moninaiset ta- lousrakennukset oli sijoitettu enti- sen Suur-Vuoksen ranta-alueille, hiekkaperäiselle petäjäkankaalle. Lä- hinnä rantaa ollut lehtipuumetsä oli aikoinaan raivattu pelloiksi. Luette- len tässä viime vuosisadan lopussa olleista Petäjärven taloista ne, jotka ovat muistiini jääneet. Aloitan Ryh- män puolen länsipäästä, missä oli korkeahkolla mäellä Ollikaisen talo. (Karvanen) Siitä itään päin oli Pel- tonen, kansakoulu, räätäli Kankku- nen, Grönqvist, Kurikka ja Hiekka- mäen Pekko. Nämä kaikki Kivinie- mestä tulevan maantien länsipuolel- la. Saman maantien itäpuolelle oli- vat sijoittuneet Hiekkamäen Kuri- kat ja monennimiset Lamput, kuten Salomon ja Matti Lamppu, molem- mat kauppiaita ja maanviljelijöitä. Muiden Lamppujen joukosta muis- tan talojen nimiä: Tommila, Matsetä, Koulumestari ja Ukkola. Koulumes- tari Lampun kohdalla yhtyivät Ki- viniemestä ja Hiekkarannasta tule- vat maantiet jatkuen Pietarintienä kohti etelää. Siinä olikin sitten jo lähellä Ryhmän viimeinen, Ukkolan

HOVINKYLÄ

Historiaa viiden vuosikymmenen ajalta.

Kirj. Kaino Rytty.

talo, jonka kohdalta alettiin laskeutua Savimäen merkeissä ja tultiin Kapakkasilalle. Sitten päästiinkin jo Kylänpuolelle ja noustuamme jyrkkään Kapakkamäen tulimme aholle, jonka takana vasemmalla näkyi Riikosen ja Virolaisen talo sekä suutari Kankkusen mökki. Vähän matkan päässä olivat tien oikealla puolella Nuoran talot (= Nuoranmäki). Sitten tultiinkin jo kohta metsänlaitaan, missä käännettiin jyrkästi oikealle ja alettiin kōrōtellä kylätietä kohti muita Kylänpuolen taloja. Ensimmäisenä tuli näkyviin Suikkasen talo, sitten Holma, Mönkäre, Paavola ja Savolainen, kaikki nämä tien oikealla puolella. Sivuutettuumme Savolaisen kohosi vasemmalla puolella tietä paljaaksi hakattu Rapamäki. Tästä kylätie jatkui kutakuinkin suorana metsänlaitaa noudatellen yhä edelleen aina Karttusen myllylle saakka. Taisipa siitä päästä vielä Valkjärven puolellekin. Rapamäen sivuutettuumme kylätiestä erkanivat vasemmalle tiet Lännäjärvelle ja Koselaan, mistä myös päästiin Valkjärvelle.

Siinä missä paljas Rapamäki rajoittui kasvavaan metsään oli Metsänlaidassa suuri "Lillakivi", lasten mieluinen leikkipaikka. Sen kohdalla kylätiestä erkani tie oikeallekin. Tämä vei suoraan syntymäkotini kartanolle ja sen alkupäästä, Haasunnissa, erosivat rataanraiteet oikealle Silvastin, Loposen ja Martti Karvasen taloihin sekä vasemmalle "Soppeen" päin. Näiden teiden alkupään paikkeilla oli laajahko, erittäin tasainen, nurmikkoaho, kylän poikien suosima rillanlyöntikenttä ja juhannuskokkojen polttopaikka. Haasunnista lähtien kotiini Voutilaan kuljettaessa ahon yli oli tien vasemmalla puolella Jaakkolan talo (Aapro ja Matti Karvanen), oikealla puolella Metsä-Mikon (Karvanen) sisäänlämpiävä mökki. Jaakkolan naapurina meille päin pienessä mökissään eleli Suokkaan Matti eukonsa ja poikansa suutari-Villen

Parin viimeisen vuosikymmenen aikana on asutustoimin muodostettu maahamme paljon uusia asuma-alueita, kenties enemmän kuin koskaan aikaisemmin näin lyhyessä ajassa. Harvinaista lienee kuitenkin, että on syntynyt aivan uutta nimeä kantava kokonainen uusi kyläkunta. Maathan ovat ta-

kanssa. Voutilan kartanolta lähti myös kärritie Soppeen päin kulkien aikaisemmin sikäläisen lähinaapurin, Simolan Matin ja Mikon (Karvanen) pihan läpi, myöhemmin kiertäen aittarivin taitse vasemmalle ahon kautta ja yhtyen Haasunnista tulevaan tiehen. Simolan jälkeen olivat tien oikealla puolen Juho Kalloksen talo, sitten Kuuppo, Junala, Paukku ja Ryyppö. Vasemmalla puolellakin oli yksi talo ja torppa, mutta en muista niiden asukkaita. Torppaa sanottiin rakunan torpaksi. Vauraasta Ryyppön talosta yhä edettäessä pehmeää hiekkatietä kujasia pitkin erkanivat toiset kujaset vasemmalle, Nuoran, Luukon ja Kuparisen taloihin. Sitten oli vielä kyläaukean lopussa pari taloa vasemmalla ennen Syväoajan notkoa. Niiden nimiä en kuitenkaan enää jaksa muistaa. Tämä hiekkatie jatkui vielä parisen kilometriä eteenpäin kylän kaukonähtyille ja laidunmaille Huhtaan. Kyläaukean loppuosassa erkani oikealle vaatimattomampi, melkein polkumainen tie, joka johti Laitisen metsätalon ohi ja päättyi parin kilometrin pituisena Ämmälän Antin taloon, ansioituneen nuorisoseuramiehen Simo Karvasen kotiin.

Täten olen kuljettanut lukijaani liikaa kiirehtimättä syntymäkyläni päästä päähän, kiertäen kuin hevosenkengän muotoisen reitin. Muisteloitani toisessa osassa tulen tarinoi-

vallisesti jo joidenkin kylien alueita ja uusiksi tiloiksi lohkottuina joutuvat vain laajentamaan entisen kylän asuma-alueetta ja lisäämään väestöä.

Tällainen harvinainen tapaus, kokonaan uudennimisen kylän syntyminen, on tapahtunut vuosisatamme toisen vuosikymmenen

maan lapsuusvuosieni Petäjärven asukkaiden arkisista aherruksista ja pyhäpuuhista sekä eräistä merkkimiehistäkin.

Toimituksen lisäys edelläolevaan kirjoitukseen. Kirjoittaja muistaa erittäin hyvin lapsuutensa kotikylän, runsaan viidenkymmenen vuoden takaa. Joitain taloja on silti jäänyt muistin ulkopuolelle. Jaakkolan talossa piti tällöin 1890 luvulla olla vielä isäntänä Pietari Karvanen ja hänen veljensä Juna ja Martti asuivat siinä myös ennen talon jakoa. Jaon jälkeen Juna muutti Ojaniemeen ja Mikko tuli sieltä Petäjärvelle.

Nuoranmäellä vasemmalla metsän sisässä oli Juho Virolaisen talo ja Rakuunan mökin lähellä Heikkosen talo ja Ryyppöltä eteenpäin Tuomas Heikkosen, sekä kujasten suulla Koirasen Antin Mökki. Kyläaukean päässä ennen Syväoajan notkoa olivat Nihdin talo ja Matti Koiranen.

Ryhmässä oli ns. Piustintien varrella kolme Kurikan taloa. Perimäisessä näistä isännöi siihen aikaan Kiiski niminen mies.

Järven rannassa oli Martti Kurikan talo (Vaskelaisen Martti).

Näin on nyt 1890 luvun Petäjärven kylä pantu kirjoihin ja historiaan.

alussa, entisessä kotikunnassamme Sakkolassa. Siellä syntyi yhtenä päivänä kokonainen kylä. Tämä tapahtui toukokuun 11 päivänä 1911, jolloin Maataloushallitus nimesi asukkaat, valtion v:nä 1874 lunastaman, Petäjärven lahjoitusmaahovin maista muodostetuille 28:lle asutustilalle. Näin oli syntynyt Hovin kylä. Tämä nimi ei ollut alunpitäen itsestään selvä asia, vaan vaati oman kehityskautensa tullakseen kylän viralliseksi nimeksi. Kylähän oli syntynyt Petäjärven hovin maille ja Petäjärvi-hän tunnetaan kylänä jo niin varhain kuin v. 1638, jolloin jo siinä on ollut peräti 17 taloa. On ilmeistä, että kylä on saanut alunperinkin nimensä kauniin, petäjikkökankaiden ympäröimän järven mukaan.

Varsinainen Petäjärven kylä sijaitsi järven länsipuolella olevan kapeahkon metsäkannaksen takana. Hovi taas järven itäpuolella sijaitsevalla kauniilla rantatörmällä. Hovin pellot olivat hovista itään ja kaakkoon yhtenäisenä peltoaukeana, pinta-alaltaan noin 200 ha. Näinollen hovi peltoineen muodosti Petäjärven kylästä aivan erillisen viljelysalueen. Tästä alueesta oli lohkottu ne 28 tilaa, joista rakennettuina aivan kuin itsestään muodostui luonnon rajojen, metsien ja järvien rajoittama erillinen, mutta asutuksessaan yhtenäinen, kyläkunta. Hovin pelloilla ei, aina vuoteen 1911 asti ollut, hovia lukuunottamatta, mitään asumuksia. Ainoastaan etelälaidassa olevassa tienhaarassa oli ns. vahtitupa, (Sikiön talon paikalla) ja Summasten kautta Petäjärven kylään vievän oikotien varrella oli Summasiin torppa (Taskisen paikalla), sekä hovin välittömässä läheisyydessä sijaitseva ns. »Riihitupa» (Hartikaisen talon paikalla).

Hovin viljelysaukean nimityksenä oli »Hovinpellot» ja oli tämä

nimitys käytössä vielä asutuksen alkuvuosina. Naapurikyläläiset puhuivat hovinpeltolaisista tahi hovinkyläläisistä, eli sakkolalaisittain äännettynä: »Houvkyläloist». Mentiin hovin pelloille, tahi Hovinkylään ja tultiin samoin. Ivailumielessä käytettiin nuorison keskuudessa myös nimitystä: »Löytökylloist». Nimitys: Hovinkylä alkoi vakiintua siinä 1920 luvun paikkeilla. Kunnan ja seurakunnan kirjoissa kulki kylä vielä 1930 luvun puoliväliin asti nimellä Petäjäjärvi 1—3. Oli ehkä vuosi 1924 kun Hovinkylän isännät kinkerillä Pien-Petäjäjärvellä (Ryhmässä Mikko Lampulla) vaativat Hovinkylästä omaa kinkeri-piiriä, sekä käyttämään kylästä virallisestikin omaa nimeä »Hovinkylä», mikä käytännössä jo alkoi silloin olla vakiintunut nimitys. Jonkun mainittua jotain asian johdosta tehtävästä anomuksesta, sanoi pastori Vikman: »Ei sitä tarvitse anoa, eikä esittää, kun minä sen muutan se on muutettu.» Asia oli tosiaan sillä selvä. Kirkonkirjoihin tuli nimi: »Hovinkylä 1—3. Pian alettiin käyttää nimeä virallisesti kunnan kirjoissakin.

Näin siis vähän yli kymmenen vuotta sen jälkeen, kun Hovinkylä oli käytännössä muodostunut, vakiintui myöskin sen nimi ja uusi tulokas tuli tässäkin kohden tasa-arvoiseksi pitäjän muiden kylien kanssa.

Vuosi 1924 on Hovinkylän historiassa e.m. lisäksi muutenkin merkkivuosi. Silloin näet aloitti toimintansa, vasta perustettu, valtion omistama ja ylläpitämä Petäjärven Emäntäkoulu entisissä, mutta perusteellisesti uusituissa, Petäjärven lahjoitusmaahovin rakennuksissa. Tämä toi tullessaan monia uusia virikkeitä nuoren kylän elämään. Koulun opettajakunta, joka oli mukana kylän yhteisissä harrastuksissa, vaikutti näin kylän elintoimintaan monella-

tavoin piristävästi. Jokainen vuosi uusiutuva oppilasparvi toi myös aina uutta väriä kylän elämään.

Samana vuonna, lokakuun 5 päivänä, vihittiin myöskin Hovinkylän uusi kansakoulu. Näin oli tämä, iältään vielä lapsenkengissä tepasteleva kylä, saanut samana vuonna kaksi opinahjoa. Kylä ei ollut enään »Löytökylä», vaan osaltaan seutukunnan keskeisimpiä paikkoja. Kukapa itäisen Kannaksen, tahi ainakin lähipitäjien asukas, ei olisi käynyt jokasyksyisillä emäntäpäivillä elokuun toisena sunnuntaina, tällä emäntäkoululla.

Koulu ja kyläkin olivat kesäisin lukuisten retkeilyjen kohteena. Olihan siinä yhtä ja toista näkemisen arvoista. Retkeilijäin mielenkiintoa herätti usein myöskin kylän peltojen keskellä sijaitseva, vanhan hovin ajoilta peräisin oleva, kreikkalaiskatoolinen tsanouna ja sen ympärillä oleva, kauniin kiviaidan eroittama, noin neljännes ha suuruinen hautausmaa vanhoine hautakivineen. Kivissä olevia kirjoituksia tankkaillen yritettiin saada nimistä selvää.

Joskin koulut antoivat uuden sysäyksen kylän kulttuurilliselle elämälle ja toiminnoille, niin on syytä mainita, että jo 1919 perustettiin kylään oma kirjastoseura, ompeluseuralle kerättyjen varojen turvin. Kolmikymmenluvun vaiheilla tällä oli jo useihin satoihin teoksiin nouseva oma lainakirjasto, mikä myös oli ahkerassa käytössä. Seuran yhteydessä oli lisäksi vilkkaasti toimiva urheiluosasto. Marttojen toiminta kerhoineen ja kursseineen oli monipuolisesti vilkasta. Samoin oli siten kansakoululla 10 vuotta toiminut kotiopintokerho, alkuaikoina puhujaseura ym.

Erikoisella lämmöllä muistelee kylän hengellistä elämää. Toimintaa oli ja herätyksen tuulet puhaltelivat niihin aikoihin yli koko

kannaksen. Sananjulistustilaisuuksia järjestettiin runsaasti, niin seurakunnan papiston, kuin myöskin maallikoiden toimesta.

Näitä kaikkia ja kylän ulkopuolisia kasvoja muistellen, teki si mieli sanoa: Hovinkylä kasvoi kilpaa, niin sisältä kuin ulkoapäinkin.

Alussa väliaikaisiksi aiottujen asumusten tilalle olivat nousseet uudet, tahi entiset oli tulleet perinpohjin kunnostetuiksi. Asuntojen, eli talojen, lukumääräkin oli veljesten kesken tiloja jaettaessa noussut jo lähelle neljäkymmentä. Kylän peltoala oli uudisraivaksien kautta lisääntynyt alkuperäisestä runsaalla kolmanneksella, ollen se ennen talvisotaa yli 300 ha, täysin tuottavaa ja hyvin viljeltyä peltoa. Lienee ollut totta erään naapurikylän isännän sana: »Hovin pellot on vilja-aitta.»

Kun nyt viiden vuosikymmenen takaa käymme yhdessä juhlien merkeissä muistelemaan noita kuluineita aikoja ja tekemään kunnia isiemme työlle, tehkäämme se nöyryin ja kiitollisin sydämin Jumalaa, kaiken antajaa kohtaan. Käykäämme näihin juhliin myös joukolla, entiset Hovin- kuin naapurikyläläisetkin.

Lehtemme ollessa painossa tuli tieto, että toimituskuntamme entinen jäsen pankkivirkailija Ester Emilia Pitkänen on kuollut 10. 6. 62. Hän oli syntynyt Sakkolan Kiviniemessä. Lehtemme toimituskuntaan neiti Pitkänen kuului lehden perustamisesta alkaen aina viimevuoden loppuun, jolloin heikon terveytensä johdosta siirtyi hiljaiseen yksityiselämään, hoidaen kuitenkin tointansa Kansallis Osake Pankin Valkeakosken konttorissa melkein viimeisiin elinpäiviinsä asti.

Kuollessaan nyt 63 vuotta täytäneenä, neiti Pitkäsellä suoritettuna tasainen ja vakava elämäнкаari. Nuoruudessaan hän oli innolla mukana nuorison riennoissa ja erikoisesti Kiviniemen nuorisoseuran toiminnassa verrattain näkyvä hahmo. Hänen kaikki otteensa siinäkin lähtivät vakavalta pohjalta ja käytöksensä puolesta hän oli malliesimerkki aikansa nuorisolle.

Keviät mullat hyvälle ihmiselle.
Toimitus.

Laulajatyöt Tuula ja Paula Karppanen. Syntyisin Sakkolasta. Nykyisin Helsingissä.

Helsingin sakkolaiset kokoontuivat Kestikartanoon 13. 4. 62 oman seuran perustamistarkoituksessa. Todettiin, että tilaisuuteen oli saapunut 71 sakkolalaista.

Kokouksen avasi agronomi Matti Laamanen, joka lausui osanottajat tervetulleiksi sekä selosti yhteiskuuluvaisuuden tärkeyttä nykyisillä olosijoilla.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin agronomi Matti Laamanen ja sihteeriksi rouva Kerttu Pitkänen. Päätettiin perustaa Sakkola-seura. Nimi jätettiin johtokunnan tarkistettavaksi.

Johtokuntaan valittiin asiaa valmistelemaan puheenjohtajaksi kapteeni Janne Lopenen, varapuheenjohtajaksi päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki, sihteeriksi fil.kand. Hellevi Kuuppo, rahastonhoitajaksi rouva

Kerttu Pitkänen, isännäksi vahtimestari Reino Söder, emännäksi neiti Helli Naskali. Muiksi jäseniksi: lehtori Juhani Laamanen, jaostosihteeriksi Eino Pekkanen, sähköasentaja Urho Kallonen, baletinopettaja Maija-Liisa Söderström, opiskelija Usko Rytty, mainoshoitaja Eino Karppanen ja herra Usko Hirvonen.

Tilintarkastajiksi valittiin agronomi Matti Laamanen ja kauppat.kand. Irja Lamppu sekä varalle johtaja Toivo Paaso ja insinööri Lauri Sääksjärvi.

Keskusteltiin säännöissä varteen otettavista seikoista ja lausuttiin toivomuksia seuran toimintaperiaatteista ja entisten kotiseutuperinteiden saattamisesta uudelleen esille.

Luettiin Suvanto-Säätiön kokoukselle lähettämä tervehdyssähke.

Ahon reunalta

Kirj. Viki.

Sattui kerran ahon aurinkoisella reunalla, suven suuren juhlan juhannuksen aattona, jolloin kokko korkea oli katajaista ja kannoista, kevään ahavan kuiviksi puremista hylkypuista, jotta se tulen korkealle kohottaisi, savun sakean työntäisi ilmojen pielten pideltäväksi. Siinä sitä kokon paloa katseli kylän väki tarinoi ja toiset tanssi. Kaiken ympärillä suven äänet. Kukahti käki siellä, toinen täällä, kauempana niityllä kuovi kujersi. Onnekasta oli siinä ihmisen olla. Mitä sitten voi sattua tällaisena yönä, vain sellaista, joka vuosienkin takaa muistaen hymyilyttää. Oli Jussi, joka kaveriensa kanssa vietti päivänsä ehkä hieman raskaanlaisesti, niin että väsymys tapasi ja painoi miehen nurmelle nukkumaan, vierelle lehmän tiputtaman, kesän voimakkaalle ruoholle tuoksuvan mustanvihreän läjän. Sinne oli valkoinen panamahattu jo vierähtänyt kauvas pääpaikastaan, valkoinen takki jo kovin tahriintunut, mutta vielä käännähti nukuja kerran, läjä lämmin jäi alle hartioiden, mutta kesäyön lempeä tuuli hyväili pehmeästi nukkujan poskea, se oli kuin neidon käden hyväily jossain öiden hämyisessä sāngyssä. Se toi hymyn onnellisen kasvoille — — — kuin keinuen kulki tunnit.

Lyhyt on juhannusyo, jo nousi auringon pyörä yli metsän. Hihkaisten sitä tervehti poikasakki — paimenia — joka oli jäänyt kokkotulien hiillokselle valvomaan nähdäkseen näin päivän nousun. Siihen hihkaisuun heräsi Jussi. Katsoi, aivan kuin silmät olisi pois pudonneet, ympärilleen, huomasi valkean hattunsa, pois nosti tomut kopisteli päähänsä asetteli.

KESÄNE KALENAREISSU

Se ol juhanukse alusviikko, vurtist komekymment vuotta taaksepäi, ko yhten iltan oltii juhannuskoko tievos huasunnis. Kokko alko jo olla valmis, ko koseniskalt tuotii vanha puulaaki kelopuatti lisäsytykkeiks. Lopus alkoit olla Lopause Matiki jutut silt illalt ja sakki alko vähitelle hajahuu, jokahine omil teillie. Myö lähettii Lemmeti Jussi kans kävelemmiä Nuoramiäsuntii päi, mien enniä iha tarkkoa muista jot ketä kaikkii meitä siin muita ol, mut Villkke ja Vänski olliit ainakii mukan. Ja Vänskihäse justii tais ollakki, mikä sano jot eiks männäkki Holmamiä tyttölöil pyrkimiä. Ja niihä myö mäntiiki yhe aita toaks hyvi toivorikkain ja Jussi ol etumiehen, hiä neät osas pyrkimälukuloi nii mahottoma paljo, jot ei jois pitänt olla mittää epäonnistumise mahollisuutta, ja parastoa ha hiä panki. Jo ol luritelt aika pitkä rötkön mojavii lukuloi, mut koi sisält kuulunt ko hiljaista tirksumista ni heä otti muast sellase pärrie kappalie ja alko silniikö säjestykseks vettiä lukkiisoa poikki hirsseiniä, jot akhyö paremmi kuulisiit ja kylhähyö vissii kuuliitki mut vielä paremmi sen kuul aita silla al nukkunt talon koira, »Taru», mikä lienie huomant Jussin piäsyyliseks ja

Kävi siinä vielä siistimään muutakin asuansa oikoi jo takin valkeankin helmoja, huomasi siinä hieraantuneen lehmän sonnan, arvasi asjan — — —

Jo särkyi juhannusyön idylli, tuli tulvimalla rumia sanoja, sitten aprikointi minkä kautta nyt kotihin. Ei kelvannut tie suuri, siitä ahon yli pitkin Anttilois kujasten Ryhmään. Mäelle metsään nousi, Holmanmäen kohdalta laskutui alas ja siitä yli tien poikki peltojen kohti kotia.

arvelematta haukkais aikamoi se palan Jussi persuksist, nimittäi housuloist voa. Siin tul senverra ja puottiit samal siin aita rappusil ja puottiit samal siin aita rappusil kuivamas ollie kaljapotskan maha. Eikä huomattuukua ko se potska läks pyörimiä alamäkkie tuval päi ja päksäht siihe porsu tuva seiniä. Mite lienekki isäntä Aatam nii mahottoma äkkiistiä piäst ulos. Myö satuttii kuitekii näkemiä ko porstuva ouv avahuis ja ko myö ennestiä tiijettii jot Aatam o hyvi hapras mies, ni liek heä viel kerent oikei iäntiäkiä korottamoa ko myö jo pukellaiti ruispello oijoa ja sitä myöte karkuu, sen minkä kinttu loist suinkin läks. Peästiihä myö karkuu, ehä tiä iha esimäine kertta olt ko jouvuttii ottamoa jalat allie. Mut ko siit kokohuttii taas siin metsälaijas ni jokahine leähätti niiko ainaki kaheksasometri juoksu jälkie ja Jussi viel sano, jot pahalaise terävät hampoat sil »Tarul» olliit, vaik miul olki nahkhousut jalas ni tuollase losaman se viel tek, hyvä ol jot ei olleet rekkahousut, silloijois taitant pelkä pöksy reppiemine enneä riitteäkiä. Siin samal tul selväks sekki, jot ei tiä pyrkimine oikei onnestant, mut kukkoa ei siint mainint mittiä, mut tiijettii jot täl meäl tiä iltait pievot pietty. Samas Vilkke muist jot Vehmaissha on kalenat tänä iltan, Kosta ol suntain sanont jot hänet o pyyvetty soittamoa. Myö siin alettii tuumii jot mitähäs jos muutettaisiki vähä seutuu, tuski se tuur enneä teän kehnommaks männyy, koha voa sais sopiva kyyvin. Sillo Jussi hoksais jot tuoshase meijä kyyt on, ko Ylli musta siin hoajia vieres häristel korvijoa. Ja niihä myö meinattii jot voitaisha myö ottoa se loaniks tiä yö ajaks, ko voa mist soatais kärriit. Mie muisti

Eräs iltapäivä Saijanjoella

(Saijanjoki = oikeastaan Saajejoki)

Joen perkaus Karttusen kosken me ja keräsimme päivittymistä niskalla oli käynnissä ja työpaikka sijaitsi Peräkorpeen menevän tien ns Koskensillan kahtapuolta.

Pojat kaivelivat joen pohjaa neljän miehen ryhmissä ja kärräsivät pohjamaita mäelle. Olin työmaan puuseppänä. Valmistin kottikärriä, kärräyslaakonia ym. Työmaalla oli rautaseppäkin raudituspuolesta huolehtimassa, sekä meillä yhteinen apuri, joka vuorotteli aina tarpeen mukaan rauta- ja puutyöpuolella. Me "sepät" olimme mestareita kuivalla maalla, mutta joen perkaajat kalistelivat lapiotaan joenpohjakiiviin housunkaulusta myöten vedessä. Tarvinneeko sanoakaan, että heillä housut olivat märkinä ja pysyivät sellaisena koko päivän.

Ahlström OY:n varastorakennus sillan vieressä oli työpajana, mutta lämpiminä aurinkoisina päivinä nostimme höyläpenkin ja alasimen rakennuksen eteen, missä melkein olemattomin vaateverhoihin nakuttelim-

resniekat poikki. Ja ko myö vähä miehis autettiin ni ruuna nous seisomua ja oli iha elävä. Siin selvis jot povotavitjat ol lähteniet auk ja rämpähunneet jalkoi, mikä heitti hevosen nuri ja pölästytti viel meijät pahapäiväseks. Myö pantii toas hevone valjaihe ja Jussiki sano jot anna käyvä loppumatka iha mirnoa. Loppumatkal ei olt justii ennea mitteä kehumistakua. Lasettii hevone hakkoa ja vejettii lavetit sarraime ettie. Eikä meil kelleä olt myätämyösi paljo kehumista teä illa reisuloist. Eikä olt Yllilläkeä seuroavan päivän ko käi ruunal ruismoata kertoamaa, ihmettel voa jot paistilaise nuhjakkahe teä ruuna on, koi vetäis yhtämittaa milleä vuavo peähä ast.

Yllin Kaima

ihoomme. Pikkulinnut seurailivat uteliaina hommiamme ja liiruttelivat virsiänsä viihdytykseksemme. Tainojan haaran tuoltapuolen kuului käen kukunta, ei ainoastaan yhden, vaan monen kielenkertaamana. Olimme idyllisen luonnon keskellä, sillä Petäjäjärven kylä etelässäpäin ja Peräkorven kylä pohjoissuunnassa olivat kumpikin noin 3—4 kilometrin päässä. Joen leveätkö, vuolas virta alkoi kiihtyä jo Koskensillan alapuolella ja Jousseen mutkassa siitä muodostui kohiseva koski, jonka humina kuului työmaalle asti.

Eräänä aurinkoisena iltapäivänä sanoi mestari minulle: "Mene tuon apurisi kanssa kaatamaan tuosta Paussun mutkasta siinä seisova iso kuivanut leppä pois. Otatte justeerin ja nuuraa riittävästi mukaan. Se leppä kun rumentaa koko maiseman, niin joutaa pois siitä töröttämästä. Sitokaa nuora ensin mahdollisimman ylös puuhun, että siitä voitte hoitaa, ettei puu kaadu koskeenpäin. Otettiin mestarin määräämät välineet ja lisäksi kirves mukaan ja niin köpittelimme joen jyrkällä rinteellä luikertelevaa kivistä polkua leppävanhuksen seisontapaikalle. Päivä oli nytkin niin kuuma, että paitakin oli tarpeeton ja siksi se ei ollutkaan verhonamme tälläkään työmääräysmatkalla.

Lepän vierelle päästyämme sitoi apurini nuoran toisen päään vyötäisilleen ja alkoi kiivetä puuta ylös. Leppä oli tyvestä verrattain paksu ja apurini päästyä jo latvan lähetyville aloin kirveelläni lyödä veslosta (lovea) katkaisupaikan kohdalle, noin niinkuin työn jouduttamiseksi. Kyyristyin työhöni, vaan kun olin ennättänyt muutaman kerran iskeä kirveelläni, kuulin takanani kovanlaisen tömähdyksen ja oudon äänähdyksen samalla. Vilkaistuani ää-

nen suuntaan näin apurini juoksevan kuin henkensä edestä polkua pitkin varaston suuntaan ja vyötäisillä vielä sidottuna oleva nuora lui-rusi ja pomppelehti perässä. Pian selkeni minullekin, mistä oli kysymys, sillä sain pari kirpaisevaa pistosta niskaani. Juoksuun ampaisin minäkin apurin perässä ja mutkikaalla lepikkopolulla aloinkin häntä jo saavuttaa. Siinä satuin tallamaan, heinikkopolulla näkymättömänä kulkevan, nuoran (köyden) päälle ja tämä tempaus keikautti edellä menijän selälleen lepikkoon. Siinä pääsin hänet ohittamaan ja sain pienen etumatkankin, mutta varastoaukealla porhalsi apuri vastustamattomasti ohitseni ja syöksyi raolleen olleesta varaston ovesta sisälle ja minä perässä kolmisen askelta jälenpänä. Pihalla killutteleva seppäkin syöksyi pelästyksissään oviaukkoon kanssamme samassa rykelmässä ja koetti vetää ovea kiinni, mutta apurini perässä yhä sitkeästi pysynyt nuora oli kannokossa saanut muotoonsa erinäisiä sykkyröitä ja niiden jouduttua oven väliin, ei ovi ottanut mennäkseen nikkarin sille tekemään uurna.

Seinien sisällä rauhoituimme ja istahdimme hikeä pyyhkien, kuka minkäkin satunnaisen pidikkeen saillensa. Siliteltiin pakottavia paikkoja kukin paljaassa ihossaan ja varsinkin niskassa oli jokaisella, siis pihalla olleella sepälläkin, näkyviä kuumuja. Siinä kiireen temmellyksessä ei kukaan oikein ennättänyt pohdiskelemaan, mistä oli kysymys, vaan suurimman kiireen laimettua hiljaiseksi eloksi, vaikka tosin pinta kirveleväksi, voitiin tilannetta rauhassa pohdiskella. Kolmen miehen yksimielinen toteamus oli: vanhan lepän sisällä oli ampiaisten pesä. En muista kuka meistä ensiksi keksi tämän selventävän ajatuksen, mutta vastaan eivät toisetkaan äänestäneet. Sepän nokinen niska oli näiden kyytimiestemme viimeinen kohde, sillä ovesta ne eivät tulleet

Vuosia täyttäneitä

50 vuotta täytti 3. 5. 62 Filemon Leppänen Vesilahdessa. Ent. kotipaikka Sakkola, Hovinkylä.

70 vuotta täytti 14. 5. 62 Tahvo Huuska Punkalaitumella. Ent. kotipaikka Sakkola Röykkylä.

75 vuotta täytti ent. kauppiaan rouva Maiju Virkki 16. 3. 62 Orimattilassa. Ent. kotipaikka Sakkola, Kirkonkylä. On virkeä ja toimintakykyinen.

75 vuotta täytti Anni Paukku 3. 4. 62 Lempäälässä. Ent. kotipaikka Sakkola, Kelja.

Kuolleita

2. 6. 62 kuoli Ruovedellä mv. Aapro Makkarä, synt. 8. 4. Sakkolassa.

8. 5. 62 kuoli Vihdissä Emma Loviisa Repo, o.s. Kuparinen, synt. 7. 1. 1887 Sakkolassa.

14. 5. 62 kuoli Lempäälässä Aino Lamppu, o.s. Kurikka, synt. 3. 2. 1898 Sakkolassa.

18. 5. 62 kuoli Orivedellä mv. Otto August Koppanen, synt. 9. 4. 1885 Sakkolassa.

23. 5. 62 kuoli Loimaalla em. Iida Koiranen, o.s. Ollikainen, synt. 23. 5. 62 Sakkolassa.

16. 5. 62 kuoli Tyrvännön Lepaassa maanvilj. herastuomari Emanuel Kiuru, synt. 20. 12. 1880 ent. Suur-Sakkolassa, Vuokselan alueella. Otti osaa syntymä-toihin.

sisälle, vaikka sen raosta olisivat hyvin päässeet.

Huomioituamme, että hyökkääjät olivat vetäytyneet lähtöasemiinsa, suunnistimme kosken rannalle ja siellä rantakivillä istuen jäähdyttelimme veteen kastetuilla nenäliinoilla polttavia haavojamme.

Kohta tuli mestarikin ylävirran suunnasta ja seisautui kädet puuskassa katselemaan touhuamme. Kysyi: "Saitteko sen lepän kaadettua niin, ettei kaatunut koskeenpäin?" Selitimme, että sen kaatamiselle tuli sellainen "päällekkänyt" este, että se jäi seisomaan ja meidän puolestam-

Hovikylän tarinoita

Aiheet: K. Rytyn

Hyväähä hyvä on vaik mikä hyvä, mut turha on ain turha, sano Hinkkasen Manu.

Mies ko on humalas, ni se on niiko sika, mut naine ko on humalas, ni se on niiko kaks sikkaa, sano Rytty Juho.

Kestäähä vesjki kerra tallata, sano Leppäse Vilppo.

Leppäsen Jooseppi kertoi Hakulisen ihmeitä: Hakulinen, Joosepin tarinoinnin mukaan puheli näin: "Minä kun tässä erräänä uamuna aikaa sin menin asioillen tuanne navetan kulumalle ja kiännänyin katseleen emäntäkoulun suunnalle, niin ihmetellen seisahuin siihen paikkaan. Siinä emäntäkoululta tännepäin näkyy kuin talo kulukis tiellä. Minä katon ja katon, että mikä siinä kangastelluo, vai onko koulu siirtännä sijoosa. Se tulloo lähemmä ja lähemmä. Kun se tulloo kuulomatkalen niin hoikkasen: mikkees mörkö sin'out? Ihoiin Hinkkasen Pekan iänellä sieltä tulloo vastoos: "Myöhästyin tännään töihin lähössä ja otin noi kampeet mukkaan." Siil olj Pekalla, Teijon Poavo selässä ja se Porilainen, röksötin, kainalossa."

seudullaan monin tavoin kunnalliseen elämään ja sivistysrien-

me saakin seistä. Mestari hymähti ja oli näöltään jonkinlaisena kysymysmerkkinä, joten katsoimme asialliseksi antaa selventävä tilannekatsaus. Joenpohjan kaivajatkin kerääntyivät tupakkatauolle tämän selityksen aikana ja virnuilivat meille haavoittuneille vahingoniloisesti.

Onhan näet niin, kuten sanotaan, että vieras vinka ei kivistä toisen päätä. No! sanoi mestari: "Kun se näyttää olevan asuntopuu, niin antaa sen seistä." Seisomaan siis leppävanhus jäi ja seisoo kait vieläkin, ellei se niin sanottu: "ajan hammas" ole sitä hävittänyt. A. K....ka

Suvannon Seudun kirjoituskilpailu ratkaistu

Kesäkuun 1 päivänä pitämässään kokouksessa ratkaisi Suvannon Seudun toimituskunta kilpailuun tulneiden kirjoitusten palkintosijat:

Palkintolautakuntana toimi 4 toimituskunnan jäsentä, nim. päätoimittaja Santeri Ollikainen ja jäsenet: Yrjö Raaska, Helmi Uosukainen ja Viktor Ryyppö. Kun kaksi toimituskunnan jäsentä: Iivari Karpanmäki ja Uuno Pulakka olivat ottaneet osaa kilpailuun, niin he eivät osallistuneet tähän kokoukseen. Jäsen Eero Naskali oli estynyt saapumasta.

Ulkopuoliseksi asiantuntijaksi oli pyydetty rehtori Karankoa, ja hän lupautunutkin, vaan uusien oppilaiden kouluun otto vaati hänen aikansa niin kokonaan, ettei voinut tulla kokoukseen.

Vaienneet kellot. Kirj. Amalia Hartikainen	30	pist.
Torrin juohte. Kirj. Iivari Karpanmäki	35	»
Evakkomatkalle lähtö. Kirj. Ake Sipiläinen	23,5	»
Muistelmia kotiseudulta. Kirj. Martta Pajari	31,5	»
Muistelmia Riiskan joelta. Kirj. Anna Kuparinen	32	»
Eräs henkilökuva. Kirj. Uuno Pulakka	35	»
Pellonperän Villen jättökoivut. Kirj. Viljo Puronrta	32,5	»
Rysä ja Säästölipas. Kirj. Yrjö Kurikka	32	6
Pojat asialla. Kirj. Matti Viskari	27,5	»
Evakkoja vastaanottamassa Valkjärven asemalla ja		
Kun evakosta palattiin. Kirj. Eemil Leinonen	33	»

Palkintoina jaettavaksi oli otettu mk 10.000:—.

Ylläolevan pistetuloksen mukaan jaettiin palkinnot seuraavasti:

I:n palkinto	Iivari Karpanmäki,	mk 2000:—,	pisteluku 35.
I:n »	Uuno Pulakka,	» 2000:—,	» 35.
II:n »	Viljo Purontaa,	» 1500:—,	» 32,5.
III:s »	Anna Kuparinen,	» 1000:—,	» 32.
III:s »	Yrjö Kurikka,	» 1000:—,	» 32.
IV:s »	Martta Pajari,	» 1000:—,	» 31,5.
II:n ylim. palk.,	Eemil Leinonen,	» 1500:—,	» 33.

Leinosen kirjoitukset ylittivät sanamäärältään kilpailukutsussa mainitun korkeimman sanamäärän, vaan kun ne pistemerkinnässä saavuttivat II:n palkinnon sijan ja sisälsivät historiaan jääviä asioita, niin palkintolautakunta katsoi sopivaksi antaa hänelle ylimääräisen II:n palkinnon.

Arvostelu toimitettiin siten, että kukin arvostelija voi antaa arvostelukohteesta enintään 10 pistettä. Arvosteltiin puolen pisteen tarkkuudella. Arvostelijain pisteet laskettiin yhteen ja kun arvostelijoita oli neljä, niin korkein mahdollinen pistemäärä olisi voinut olla 40 pistettä.

Kirjoituksia oli tullut kymmeneltä eri henkilöltä, muutamalta heistä useampia. Vain kolme näistä oli käyttänyt nimimerkkiä. Toiset olivat kirjoittaneet omalla nimellään. Nimimerkin käyttäjätkin tunnettiin tyylistä ja käsialasta, joten tässäkin arvostelu pääsi lähtemään tasaveroiselta pohjalta. Pistearvostelussa otettiin yksi kirjoitus kerrallaan kasasta ja käsiteltiin se lopullisesti sekä annettiin pisteet. Tulos muodostui tällaiseksi:

Kuten pistetuloksesta näkyy, oli kilpailu melkoisen tasaista, sillä yli 30 pisteen pääsi 7 kilpailijaa, eli kaikki palkituiksi tulleet.

Arvostelussa pantiin pääpaino sisällölle ja sen rakenteelle, vaan melkoista huomiota annettiin myös kieliänsä. Lopuksi voidaan vielä todeta, että arvostelu

KASKUTAAN

Eräässä sakkolalaisessa talossa oli tuonnoin töissä vahvasti ryyppäilyyn taipuvainen rakennusmies, Kun työ oli tehty, niin isäntä järjesti palkanmaksutilaisuuteen myöskin ruokaryypyt miehelle. Antoi pullostaan pari pientä pikarillista ja sijoitti pullon kaappiin takaisin.

Isäntä pistäytyi katsastamaan pihanurmeen liekaan pantuahevosta.

Työmies ajatteli, että ottaapa isännän pullostaan pienen lisäkulauksen, kun oli yksin tuvassa. Nykäisi kaapin oven auki ja tempasi pullon käteensä sekä kiireen vilkkaa ryyppäsi siitä sievoisen suullisen. Seurauksena oli voimakas ahdas ja pullo oli vähällä pudota kädestä. Sai kuitenkin pullon sijoitetuksi kaappiin takaisin, piteli kädellään kaulaansa ja soperti itseksensä: »Olipas se täyttä ainetta!» Pullossa oli etikkaa, vedellä jonkinverran laimennettua tosin. Kiireessä oli miehelä sattunut väärä pullo.

oli paremminkin ankara, kuin lievä.

Siihen, että samoille pisteluvuille pääseivät saivat kukin samanlaisen palkinnon (arvoasteessa) ja näin jouduttiin jakamaan saman luokan palkintoja kaksittain, vaikuttanut se, kun tällaisessa kilpailussa ei voida vetää arpaa, aiheuttamatta toiselle samaan tulokseen pääselle vahinkoa.

Toimitus kiittää kaikkia kilpailuun osallistuneita asian harrastuksesta ja onnittelee voittaneita.

Palkitut kirjoitukset ja mahdollisesti kaikki kilpailuun lähetetyt, julkaistaan lehtemme seuraavissa numeroissa, sillä tähän Juhannusnumeroon oli tullut aikaisemmin kirjoituksia riittämiin.

Iljan Mikko

Sakkolan Lapinlahdessa hän eli. Viljeli maata, kun omisti vähäisen maatilan ja hoiteli sivuammattinaan yhtä, jos toistakin pientä, mihin sen laatuinen älykäs mies niissä oloissa pystyi.

Syntynyt hän oli Alamäen Iljassa, vaan kun sai mittarin jaossa tilaasuutensa Ylämäen pellostaan, niin muutti sinne keskikylälle.

Jo nuorena miehenä hän oli innostunut karja-alalle ja kävikin karjakkokoulun Petäjärven hovissa. Hovinhoitajana oli silloin Ranhfelt(?) (Kirjoitettiin nimen ehkä: Grannfält = Suomeksi se olisi: Kaunis kenttä.) (Tämä oli toimittajan huomautus) nimen herra ja koulun johtajana oli Sveitsistä tullut Klosner niminen meijerimies. Hän rupesi Kannaksen karjataloutta edistämään perustamalla sanotun koulun. Myöhemmin Klosner osti isonlaisen karjatilaa Raudun Raassulista ja harjoitti siellä juuston tekoa sekä maidonvientiä Pietarin kaupunkiin.

Samalla koulukurssilla oli Lapinlahdesta myös Juho Urpanen, mutta hänestä ei tullut karjamiestä. Antti Karonen Riiskasta kävi samoin nämä kurssit ja hänestä tuli pystyvä karjakkoo. Raudun Sumpulan hovissa hän oli karjakkona melkein koko ikänsä. Tämänkin hovin maat jaettiin asutustiloiksi aikanaan ja sitten ei sen jälkeen hovissa karjakkoo tarvittu.

Mainittakoon vielä, että Karosen tyttärinäkin tuli niin innokkaita karjajia, että kasvattivat isoja sonneja ja opettivat ne ajojuhdiksi. Niillä ajelivat kaikki työajon-

sa ja härkäkyydillä ajoivat evakokotipaalensakin tänne muuhun Suomeen.

Iljan Mikosta tuli karjanhoitaja elinajaksi. Jossain suuressa kartanossa hän oli muutamia vuosia karjanhoitajana ja oppi siellä hoitamaan karjan sairaustapauksia. Kotikaipuu oli niin suuri, että hän luopui toimestaan siellä ja muutti takaisin kotikylään. Täällä hän ryhtyi harjoittamaan erinäisiä käsityöläisammattia. Hän oli suutari, räätäli, puuseppä ja kellojen korjaaja. Teki hän ikiliikkujaakin niin pitkälle, ettei jäänyt kuin yhtä ratasta puuttumaan. Haitarilla hän soitteli »kiihkei-konnaa». Näiden kaikkien ammattien ohella hän oli kuulevinaan, että tuolla avaruudessa on monenlaisia ääniä, pitäisi vaan olla sellaisia koneita joilla ne voisi tavoittaa. Näiden tällaisten asioiden parissa hän työskenteli, milloin ei ollut eläinten parannusmatkoilla pitäjän kylissä. Kaikki lähikylät olivat hänen lääkintä-alueitaan, sillä siihen aikaan ei vielä lainkaan ollut eläinlääkäriä koko kunnassa. Hänen »lääkärinvalineensa» olivat aikatavalla yksinkertaisia ja puutteellisia sekä lääkkeetkin suurimmalta osalta kotoa ja luonnosta saatavia tuotteita. Apteekkitavaraa oli vain erikoistapauksia varten. Tuli sitten kuntaan eläinlääkäri, Backman nimeltään. Mikon töitä se jonkinverran helpoitti, mutta sellaisissa tapauksissa, kun eläinlääkäri katsoi vaan navetan ovelta ja sanoi: »Ei tästä enään kalua tule, tappakaa pois!» kutsuttiin usein Mikko tarkistamaan asiaa ja sattui mo-

nasti, että hän paransi kuolemaan tuomitun eläimen. Eläinlääkärin käyttämisestä oli monenkin luovuttava, kun ei talossa ollut selkeää ajopeliä, mihin olisi saanut mahtumaan tuon 150 kiloa painavan miehenkörilään ja kuorma-autojakin oli tähän aikaan vain jokunen paikkakunnalla. Tavallisen ajokärrin »kiessin» tämä lääkäri täytti niin tarkoin, että ajomiehen oli joko juostava kärrin vierellä tahi jos jollain tavoin pysyi likasiiven päällä riippumassa.

Kerran Backman sairastui ja meni lääkäri Peltosen vastaanotolle. Peltosen oli vitsikäs mies ja oli kuullut, miten eläinlääkäri menetteli sairaskäynneillään. Hän katseli ähkiä potilastaan ja sanoi: »Ei sinusta enään mitään tule muuta kuin tappaa pois.» Backman ei tätä osannut ottaa leikin kannalta, vaikka ei tautinsa liene ollutkaan vakavaa, vaan valitteli tuttavilleen. »Mikä lääkäri tuo tollainenkin on, kuin tämä Peltosen ei edes tarkasta potilasta. Hassuttelee vaan ja ottaa rohan pois.»

Niin, Iljan Mikko hoiteli vain tehtäviään vanhuuden päiviinsä asti. Hän oli tyytyväinen kyläläisiin ja kyläläiset häneen. Hän teki ammatinnsa huolella ja harkiten, eikä edes ollut halukas ottaamaan työstään palkkaa, vaikka ei suinkaan ollut varakas. Kun joku puoliväkisin työnsi hänelle kuraan jonkun markan, niin ottihan hän ne ikäänkuin kohteliaisuuden vuoksi. Keviät mullat tälle lähimmäistensä auttajalle.

A k u.

TARINOINTIA

Kirj. J. Koiranen.

Suuren humoristikirjailijan Ernst. Lamppeenin kuulin kerran radiossa pakinoivan huumorin lahjasta, josta varsinkin savolaiset ja karjalaiset ovat tunnettuja. Siinä hän mm. mainitsi, että »Parhaimmat humoristit ovat useimmiten syvimmän surun tuntijoita». Meillä karjalaisilla lienee useimmilla muistissa useitakin kokemuksia, joko omasta tai jostakin toisesta henkilöstä, kuinka suru — tai iloinen mieli on voinut olosuhteiden vaikutuksesta pian vaihtua.

Kun allekirjoittanut joutui kevättälvellä 1940 matkustamaan linja-autolla Jyväskylästä Äänekoskelle, jolloin silloisen ajan mukaan auto oli tupaten täynnä, etupäässä Saarijärvelle meneviä matkustajia. Auton etupenkillä istui eräs rintamajoukoista palaava, huonossa kunnossa oleva ja vatsaansa pitelevä sotilas.

Kun auto pysähtyi Äänekosken mlk. Honkolan Osuuskaupan kohdalle huomasi sotilas pihan laidassa olevan käymälän, V.C. johon hän mitään sanomatta heti kiiruhti. Autonkuljettaja arvaten sotilaan asian jäi hetkeksi odottamaan miehen paluuta. Mutta kun sotilas viipyi luvattoman kauvan, alkoi kuljettaja antaa autosta äänimerkkejä miehen kiirehtimiseksi. Mutta miestä ei vaan kuulunut. Noin 10 min. jälkeen hän uudestaan toototti autoa, mutta miestä ei vaan tullut. Kun miestä ei tullut, alkoi autossa ollut väki hermostua ja huutaa kuljettajalle, että »anna mennä olkoon missä tahansa». Miestä vaan ei tule näkyviin. Joukossa joku arveli sitäkin, että onkohan sotilaille jotakin erikoista tullut ja

pitäisi mennä katsomaan. Autoilija ei kuitenkaan halunnut jättää sotilasta, vaikka odottamisesta oli hänkin vihanen. — Näin kului yli ½ tuntia ja melkein kaikki autossa olijat vihan henkeä täynnä, sadatellen että nyt ei keritä kotiin lauantausaunaankaan. — Jo viimein tulee sotilas käymälästä autoon ja silloinkos vihan purkaukset sotilaille alkoivat, ensiksi kuljettajalta ja siihen yhtyivät useimmat matkustajista mikä millaisillakin piikkisanoilla. — Sotilas ei muuta sanonut kuin, että »tauti on tauti, jolle ei voi mitään». — Autossa oli yksi karjalainen (lienee niitä ollut useampiakin) joka alkoi puhua, että »Ei tämä tauti ainakaan ripulia ole». »No mistä te sen tiedätte», sanoi joku joukosta. — »No minä kerron asian valaisemiseksi seuraavan tosikertomuksen sieltä kotikunnastamme Karjalasta. Eräällä kansakoululla opettaja kyseli oppilailtaan mm.: »Mikä kulkee maailmassa kaikkein nopeimmin.» Vastauksia alkoi tulla: juna, auto, Vinttikoiira, ääni menee nopeammin, valo ja sähkö, tiesi joku lapsista. Vielä tiesi eräs sanaa, että ajatus kulkee kaikkein nopeimmin. Silloin viittasi eräs, jolta opettaja kysyi: »Mitäs Matti tietää pikemmin menevän kuin ajatuksen, johon poika vastasi: »Ripuli kulkee vieläkin joutempaa, kun sitä ei kerkiä ajatellakaan.» — Kaikki autossa olleet räjähtivät nauramaan ja vihaiset mielet ja katseet muuttuivat aivan toisenaiksi. Kukaan ei ollut enää sotilallekaan vihainen ja sieltähän ne lämpimät saunatkin tulivat kotiin päästyä itse kullekin.

Toinen karjalaisten herkkää

mieltä kuvaava asia johtui mieleeni, joka tapahtui yli 40 vuotta sitten, Kiviniemen markkinoilla ollessa: Kuten yleensä markkinoilla koettavat kaikki rihkamatavaroiden torikauppiat mainostaa tavaroitaan kuka millaisillakin keinoilla. Eräs niistä oli hankkinut siihen aikaan yleisölle melkein tuntemattoman »Ramofonin». Se lauleli kaikenmaailman laulut ja rallit, niin että markkinatori kaikkui. Kuulijoita karttui ympärille runsaasti ja kaikkien ihmeeksi se lauleli mm. kaikille tunnettua renkkulaulua »Mitä harakasta saada». — Laulun ja soiton kuuleminen oli ihme kaikista. Mutta erikoisesti siihen oli kiintynyt kuulemaan eräs vanha Raudun mummo. Se nauroi niitä niin makeasti, että oikein vedet silmissä kiertyi. Samalla hän puhui vielä toisillekin, että miten ihmeessä ihan elävä mies on voinut sopia noin pieneen laatikkoon laulelemaan, sillä eihän tämä mikään muu voi olla kuin ihminen koska se niin selkeästi laulaa. — Mummon suuren riemun huomasi kauppiaskin ja alkoi mummon kanssa jutella, kysyen ensiksi, »onko mummolla lapsia?» Onhan niitä lähes kymmenen». »Ovatko ne täällä markkinoilla». Ei ole. vastasi mummo. Missä ne sitten ovat? Missä lienevät kaikessa maailmassa, joita en itsekään tiedä, vastasi mummo. Silloin ramofonin omistaja vaihtoi levyä koneeseensa ja se alkoi aika valittavalla äänellä laulaa: »Silloin minä itkin ensikerran kun äiti minut maailmalle laittoi» j.e.p. — Jo muuttui mummon mieli niin, että oli vähällä itkeä. Laulun loputtua muutti omistaja toisen levyn,

joka alkoi laulaa vielä valittavammalla äänellä: »Voi äitiparka ja raukka, miks minut synnytit. Maailman orjaks tänne kurjuutta kärsimään» j.e.p. — Nyt meni mummo aivan poikki ja itku suussa alkoi mennä suorinta tietä silloiselle »Vapun pysäkillä» ensimmäisellä junalla Rautuun men näksen. Näytti kun mummo olisi omakohtaisesti ajatellut »lyhyet ovat maailman markkinailot» voi kun minun lapseni eivät olisi näillä tein.

Peäkaupunki Sakkulalaist sammoa karsinoa

Sakkulalaisuutta ei pie peästeä karsinoitumoa (ravistumoa) ko mitäki vanhoa soavii, sitä pitteä voalii ja elvytellä. Sellasii tais tuumailla se sakki sakkulalaisii, ko ol kerreäntynt Vilho-päivä viettuo kakkaroi ja piirakkoi parrii.

Ja siin heijä peäheäs ol pälkähänt, jot kuiha se oikei käis päiksie, jot kaik peäkaupunkilaistuniet Sakkula porsoat soatas kerätyks sammoa karsinoa ja luvetuks, mite monta peätä heitä oikei on. Silt istuimeltoa hyö sit väsäsiitki iha ilmotukset ja kirjotukset lehtie, mis kutsuit rotusiskojoa ja -velijeä Kestkartanol Keskuskatu 7 perentain 13/4 kello 7 illal.

Mie en kyl olt tuos sakis, mut ko mie luvlin lehest siint kutsust ni mie oattelin, jot kyl siin o pitänt vähä porsas peästeä olla, kuka tuollase aja ja paika o valint. Oatelkoaha nyt: perentakpäivä aprillikuu kolmaistoist ja viel nuo valehtelijaluvut seitsemät siihe peäl!

Mut porsas ko porsas. Silhä myö sakkulalaist vast arvuio annetoaki.

MAASEUTUVÄKI.

Viisi palvelusvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Hovinkylän 50-vuotisjuhla

Heinäkuun 1 p:nä 62. Käydään Jumalanpalveluksessa Vesilahden kirkossa, sen jälkeen seppelten lasku sankarihaudalla ja karjalaan jääneiden vainajain muistomerkillä.

Päiväjuhla klo 14 Marja Liisa Hätösellä. Ohjelmaa on runsaasti.

Juhlapuhe: Maisteri Kreeta Halminen. Ylämäen soittokunta soittaa.

Tervetuloa.

SANANPARSIA

Näkemine luovut päivät, jos näläl nähtäkyö, tekemine luovut lapset, jos tiel tehtäkyö. (Sakkola)

Enne mies syöp nenneäse, enneko sannoase. (Sakkola)

Ota opist vaari, vaik virstantolppa neuvokuo. (Kirvu)

Ystävä ystävän petteä, vihamies ei millokaa. (Vihamiestä jo varotaan). (Kurkijoki)

Voijettu ei konsoa vonku. (Uusi-kirkko)

Nätist ain olla pitteä, ei tiijje millo katsotoa. (Räisälä)

Kell on kykkyy, sillä on lykkyy. (Terijoki)

Mikä puhhuin (puhaltain) tuluo, se viheltäi männyö. (Sakkola)

Se näky jo siintki ko Kestkartanol kerreänty kello seitsemält seitsemäkymment rotusakkulalaista. Ja mite moni ol pahotelt sitä, jot ei olt peäst tulemoa! Varmast toine mokoma, mut hyö tulluot sit toisel kerral.

Olha se metkoa ko mieki, pienen poikan Suvanno seutuvil asunt ja olt, sain nähä sellasii ko ol enne olliet yhtä pienii ja pienempiiki. Ilma nimenhuutuo heist ei ois enneä mitteä sottuu soantkoa.

Siin se sit synty se **Helsingin Sakkola-Seura**, eikä ajas ja paikas olt mitteä vikkoa. Päi vasto: näi karjalaisii kannaltha se perentak ol paremp ko muut päivät, ko samal roasoa soatii koko Suome moal Karjalaise hallitus.

Eka Karppanen

Suvan

ilmestyy v. 1
nessa ja mak-
kerta. Ilmoitu
suuremmista i
nus.

Suokas Selma
Pirkank.18.
as.14.
Pyynikki.

Toimituksen osoite:

Lempäälä.
Myllyvainio
Puh. 74029.

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Olli-
kainen. Toimitussihteeri Eero Nas-
kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raas-
ka, Viktor Ryyppö, Helmi Uosu-
kainen, Uno Pulakka, I. Kar-
panmäki.

Muuan nainen valitti kerran
Fredrik Suurelle, että hänen mie-
heensä kohteli häntä huonosti, sol-
vasi ja panetteli häntä aivan sopi-
mattomasti

— Se ei liikuta minua! vastasi
kuningas ja käänsi naiselle sel-
känsä.

Mutta nainen ei jättänyt kunin-
gasta rauhaan, vaan jatkoi:

— Hän on myös puhunut pa-
haa teidän majesteetistanne!

— Se ei liikuta teitä, vastasi
kuningas tuimasti.

— — —
Vanha mummo ylitti kadun vää-
rästi paikasta Helsingin Manner-
heimintielle. Konstaapeli otti euk-
koa hihasta ja kysyi:

— Rouva, rouva. Missäs se on-
kaan se suojaletie?

Mummo mielti hetkisen.

— Mahtaisikohan se olla Hert-
toniemessä, siellähän niitä uusia
teitä on.

— — —
Uhmaiässä olevan pojan äiti on
eräällä päiväntisillä päässyt istu-
maan tunnetun lapsipsykologin
vierseen, eikä tietenkään voi olla
lyselemättä tältä:

— Olkaa niin kiltti ja kertokaa
minulle, mistä voimme päätellä,
milloin poika alkaa tulla täysi-
ikäiseksi?

— Se on yksinkertaista — sil-
loin, kun hän kiertää vesilätäköt
sensijaan, että kulkisi suoraan nii-
den läpi.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

— Joustavan palvelun pankki —

Kun tarvitsette

- elintarvikkeita
- taloustarvikkeita
- maataloustarvikkeita
- erikoistavaroita
- erikoisetuja

palvelee Teitä

Tuotanto

PARHAIMMAT KIITOKSET KAIKILLE ASIAKKAILLEMME

15 vuoden

AIKANA OSOITTAMASTANNE LUOTTAMUKSESTA. TOI-
VOMME EDELLEEN VOIVAMME PALVELLA TEITÄ KAI-
KISSA SÄHKÖALAN ASIOISSA.

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

VESILAHTI
Puh. Koski 41

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810